

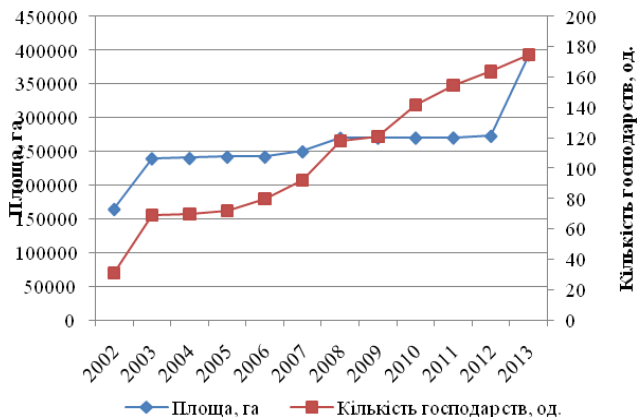
РОЗВИТОК ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Бойко І. А., к. е. н.

Національний університет харчових технологій

В умовах постійного зростання споживання органічних продуктів в світі в Україні також спостерігається подібна тенденція. Володіючи значним потенціалом для виробництва органічної сільськогосподарської продукції, Україна досягла певних успіхів у розвитку власного органічного виробництва. Зокрема, у 2013 році Україна входила у п'ятірку країн із найбільшим зростанням площ органічних сільськогосподарських угідь (+120550 га) [1].

У поєднанні із зростанням органічних сільськогосподарських угідь в Україні відбувалось і зростання сертифікованих органічних господарств (рис. 1).

Джерело: [2].

Як свідчать дані рис. 1, протягом досліджуваного періоду відбувалось поступове зростання чисельності сертифікованих господарств з 31 у 2002 році до 175 у 2013 році. При цьому площа органічних сільськогосподарських угідь значно зростала лише у 2003 та 2013 році відповідно на 75093 га (46%) та 120550 га (44%).

Проведений кореляційний аналіз залежності площі органічних сільськогосподарських угідь та сертифікованих органічних господарств виявив тісний зв'язок між ними (коефіцієнт кореляції становив 0,82).

За даними Міжнародної федерації органічних сільськогосподарських рухів (IFOAM) у 2013 році Україна знаходилась на 21 місці за площею органічних сільськогосподарських угідь [1]. Також Україна посідала перше місце у східноєвропейському регіоні за критерієм сертифікованої площі органічної ріллі, спеціалізуючись переважно на виробництві зернових, зернобобових та олійних культур.

Однак потенціал країни повністю не розкритий, про що свідчить частка сертифікованих органічних площ у загального об'ємі сільськогосподарських угідь України, яка у 2013 році складала 1%. Незважаючи на 21 місце серед країн з найбільшою площею органічних сільськогосподарських угідь, Україна займає лише 65 місце за часткою органічних сільськогосподарських угідь серед у загальному обсязі угідь.

Позитивним фактором є зростання внутрішнього споживчого ринку органічних продуктів в Україні. Якщо у 2007 році він становив 500 тис. євро, в 2008 році – 600 тис. євро, у 2009 році – 1,2 млн євро, у 2010 році – 2,4 млн євро, у 2011 році цей показник зріс до 5,1 млн євро, у 2012 році – до 7,9 млн євро, у 2013 році – до 12,2 млн євро, то у 2014 році – до 14,5 млн євро [2].

Таке зростання внутрішнього споживчого ринку можна пояснити підвищенням усвідомленості українців щодо споживання якісних сертифікованих органічних продуктів, упевненістю у тому, що в процесі органічного виробництва заборонено застосування ГМО, хімічно-синтезованих мінеральних добрив, засобів захисту рослин, хімічних пестицидів, антибіотиків, штучних барвників, ароматизаторів консервантів тощо, що постійно контролюється та підтверджується відповідною сертифікацією сертифікаційними компаніями за органічними стандартами.

Крім того, слід зазначити, що значно зросли обсяги експорту органічної продукції, які у 2013 році становили 36 млн євро, що у 3 рази більше за обсяги внутрішнього споживчого ринку органічних продуктів.

За даними досліджень Ради ООН з торгівлі та розвитку, органічне сільське господарство у малорозвинених країнах має всі шанси перевершити показники конвенційної та традиційної системи агровиробництва з точки зору врожайності, диверсифікації та економічної ефективності [3].

Виходячи із таких переваг, органічне виробництво є привабливим для дрібних та бідних фермерів, які в іншому випадку можуть опинитись під загрозою продовольчої та фінансової кризи.

Ринок органічних продуктів постійно зростає. Якщо у 1999 році міжнародний ринок органічних продуктів було оцінено у 15,2 млрд дол., то у 2013 році відбулось зростання ринку до 72 млрд дол. Якщо у 1999 році площа органічних сільськогосподарських угідь у світі становила 11 млн га, то у 2013 році – 43,1 млн га.

Таким чином, органічне виробництво може розглядатися як потужний інструмент забезпечення продовольчої безпеки та скорочення бідності і голоду на планеті.

Література

1. The World of Organic Agriculture 2015 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.fibl.org/fileadmin/documents/shop/1663-organic-world-2015.pdf>
2. Органік в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://organic.com.ua/uk/homepage/2010-01-26-13-42-29>
3. Органічне виробництво: має шанс подолати голод і глобальне потепління? [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://organic.ua/uk/component/content/article/11-flashnews/3075-organichne-vyrobnycтво-maje-shans-podolaty-golod-i-globalne-poteplinnja>